

Proměny veřejného prostoru na pardubických sídlištích - Polabiny

Hana Synková, Dominika Hudáková, Dominika Chladová, Tomáš Jirsa, Simona Kotyzová,
Tereza Lejsalová, Natalie Marková, Radka Sáblíková, Vlasta Svitáková, Eliška M. Tintěrová

Univerzita Pardubice 2020

Obsah

Obsah.....	2
1. Úvod.....	3
2. Polabiny.....	5
3. Doporučení a shrnutí pro Polabiny.....	6
4. Průřezová zpráva - Zelený pás u Labe	9
5. Jednotlivé výzkumné zprávy	13
5.1 Závěrečná zpráva za park Jiřího Srbka a oblast ulice Kapitána Bartoše	13
5.2 Závěrečná zpráva z míst: Polabiny - Plácek u parku Jiřího Srbka a oblast poblíž ulice Okrajové naproti Kauflandu společně s vnitroblokem vymezeným ulicemi Okrajová a Bělehradská	17
5.3 Závěrečná zpráva ze západní části ulice Npor. Eliáše a z prostoru propojujícího ulici Npor. Eliáše s ul. Odborářů	22
5.4 Závěrečná zpráva za centrální část Polabiny 3 – Nadporučíka Eliáše - triangel od DDM Alfa na západní straně po restauraci U Šedivce na jihovýchodě a 18ti-patrový dům na severovýchodě	27

1. Úvod

Výzkum veřejného prostoru na pardubických sídlištích vzešel z několika popudů. Ačkoliv se veřejný prostor pardubických sídlišť zkvalitňuje, není vždy k dispozici komplexní přehled o tom, jak vnímají veřejný prostor svého bydliště místní obyvatelé a jaké změny by upřednostnili. Cílem našeho výzkumu bylo přiblížit názory obyvatel sídlišť Polabiny a Dubina na veřejný prostor, a předat samosprávě, magistrátu a spolkům informace tak, aby měli možnost provést reálné změny, které přispějí ke zkvalitnění prostoru. V ruce čtenář nyní drží zprávu pro městský obvod Polabiny.

Zadání výzkumu iniciovaly spolky Pěstuj prostor, z. s. a Offcity, z.s., které chtějí přispět k rozvoji a kultivaci veřejného prostoru tak, aby vyhovoval obyvatelům a uživatelům veřejných prostranství a zároveň zohledňoval historická, architektonická i urbanistická specifika. Na zadání výzkumu se podílel architekt Marek Sivák, MArch (Pěstuj prostor) a kurátorka, kulturní manažerka a umělkyně MgA. Šárka Zahálková (Offcity). Výzkum prováděla PhDr. Hana Synková, PhD. z Katedry sociální a kulturní antropologie Univerzity Pardubice společně s týmem studentů z dané katedry a z několika studenty i z Katedry věd o výchově. Výzkumu se zúčastnili především studenti a studentky bakalářského stupně, ale zastoupeno je i 5 magisterských studentů. Výzkumný tým kontaktoval městské obvody Polabiny a Dubina a s jejich představiteli upřesnil a doplnil sadu otázek, které je konkrétně zajímaly. V Polabinách jsme pro místní obvod zjišťovali názory na konkrétní obvodem plánované zásahy do veřejného prostoru (od zavedení cyklostezek, přes možnou stavbu parkovacích domů nebo úpravu zeleně v blízkosti Labe), na Dubině jsme se ptali obecněji na několik témat, které by místní občany mohly trápit. S jednotlivými obvody jsme konzultovali i místa, na kterých se pak pohybovali naši výzkumníci. Dále nás kontaktoval Ing. Martin Karas z Odboru školství, kultury a sportu Magistrátu Pardubice s prosbou o zařazení dotazu na fungování bývalého kulturního domu na Dubině, nyní Domu dětí a mládeže Beta, a na kulturní potřeby místních obyvatel.

V našem výzkumu chceme poukázat na škálu názorů a pohledů místních obyvatel na hodnoty, ale i problémy veřejného prostoru. Výzkum je kvalitativní, tedy založený na metodě pozorování a rozhovoru tak, aby se obyvatelé mohli ke své lokalitě vyjádřit i do větší hloubky a dát prioritu těm tématům, která cítí jako podstatná. Nedistribuovali jsme dotazníky (kvantitativní metodu výzkumu), tedy výzkum není reprezentativní v tom smyslu, že bychom oslovili velký vzorek čítající stovky obyvatel. Náš výzkum je nutné chápat jako orientační a neměl by též nahrazovat otevřenou participaci lidí na rozhodování o veřejném prostoru.

Terénní fáze výzkumu proběhla mezi říjnem 2019 a lednem 2020. V rámci nich se uskutečnilo pozorování v daných lokalitách a proběhly kratší i hloubkové rozhovory s obyvateli a uživateli veřejného prostoru sídlišť. Oslovování bylo vzhledem ke studenému počasí poměrně náročné a řada oslovených rozhovor odmítla. Do terénu vyráželi výzkumnice a výzkumníci nejčastěji ve dvoučlenných týmech. Od zadavatelů výzkumu tým obdržel také různé podkladové materiály (předchozí průzkumy, plány apod.). Činnost výzkumníků se řídila podle etických zásad České asociace pro sociální antropologii.¹ Konkrétním osobám osloveným ve výzkumu byla zajištěna anonymita. Hana Synková napsala úvodní kapitoly, editovala, opravila a přepsala, někdy zcela zásadně, zprávy jednotlivých studentských týmů do finální podoby této závěrečné zprávy.

Vypracovali jsme zvláštní zprávu pro Polabiny i Dubinu zejména z důvodů cílené zpětné vazby k dokumentům a vyvěšování na www stránkách obvodů. V každé zprávě postupujeme od

---

¹ http://www.casaonline.cz/?page_id=9

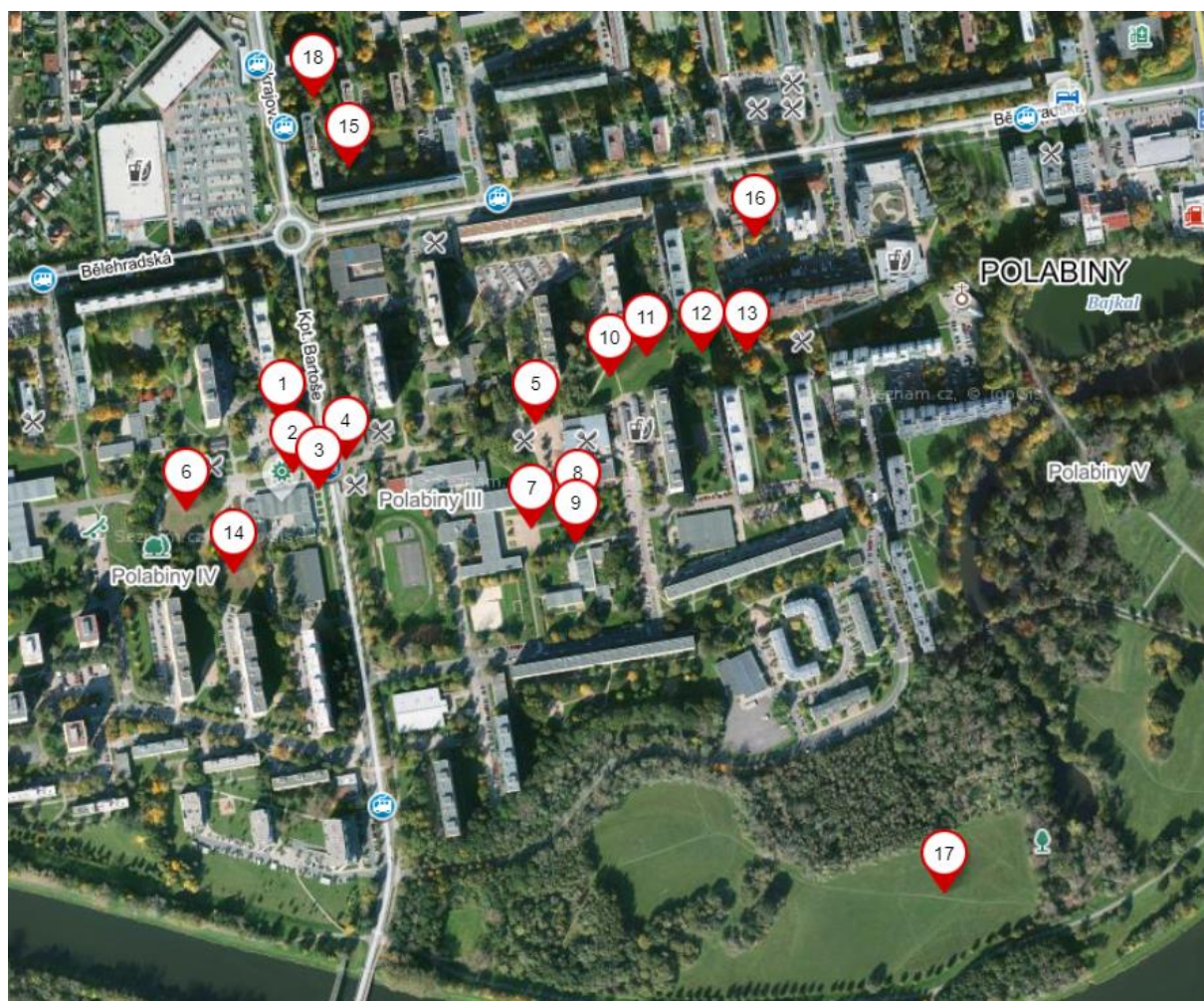
obecnému k detailnímu. Čtenář si může nejprve přečíst doporučení a takzvaná průřezová témata, která jsou společná pro celý městský obvod, následují pak detailní kapitoly se zprávami z jednotlivých míst, které nám byly v rámci zadání výzkumu přiděleny. V Polabinách nahlédneme zejména do jejich jižní části (Polabiny III), částečně též do Polabin IV a II. Společným tématem, na které odpovídali informanti bydlící na všech místech Polabin, byly názory na úpravu zeleného pásu kolem Labe – tomu je věnována samostatná kapitola. V případě Dubiny se jedna výzkumná dvojice se pohybovala i v její části zvané Drážka.

2. Polabiny

V Polabinách prováděly výzkum čtyři výzkumné týmy. Zmapovaly park Jiřího Srbka, oblast ulice Kapitána Bartoše, nezakultivovaný „plácek“ poblíž parku Jiřího Srbka, oblast poblíž ulice Okrajové naproti Kauflandu společně s vnitroblokem vymezeným ulicemi Okrajová a Bělehradská, dále „plácek“ propojující ulice Npor. Eliáše s ulicí Odborářů a ulici Npor. Eliáše v celé její délce až k parkovišti u osmnáctipatrového domu.

V oblasti parku Jiřího Srbka (bod 6) místní obvod zajímala spokojenost s parkem. U ulice Kapitána Bartoše (body 1-3) a u osmnáctipatrového domu (bod 16) se ověřoval názor na možnou stavbu vícepodlažního garážového domu na místním parkovišti. Na ulici Npor. Eliáše (4-5, 10-13) se ověřovala možnost legalizace jízdy na kolech na chodnících, možnost stavby multifunkčního sportovního hřiště (11) a zřízení oploceného psiho parku (12). U vnitrobloku vymezeném ul. Okrajovou a Bělehradskou (15) se zjišťovalo, co zde občanům chybí a co se má stát se sportovním hřištěm. Na nároží ulice Okrajová a Sluneční (18) se diskutovalo o úpravách cest a zeleně i o případné stavbě domu s ordinací dětského lékaře. Všichni informanti byli tázáni také na zelený pás u Labe (17) ohledně možného doplnění cest, oplocení ploch pro psy, veřejného grilovacího místa a možné instalaci disc golfu. K němu jsme připravili speciální kapitolu následující hned po shrnutí a doporučení. Nejkomplexnější kapitolou, která se věnuje i historii veřejného prostoru, je kapitola 5.4, jejíž autory jsou magisterští studenti.

Obr. 1 – zkoumaná místa

3. Doporučení a shrnutí pro Polabiny

Lidé jsou s životem v Polabinách poměrně spokojeni, oceňují blízkost centra i přítomnost zelených ploch, cenná jsou zejména přírodní místa poblíž Labe. Řada z informantů by uvítala ještě větší podíl zeleně na veřejných plochách a nestaví se pozitivně k nahrazování zeleně stavbami, např. naproti Kauflandu, kde stromy plní i důležitou protihlukovou a protisvětelnou bariéru. Spíše podporují určitou úpravu a kultivaci zeleně. Intenzita provozu na ulici Okrajové vedla některé informanty i k návrhům protihlukové stěny. Oceňována je přítomnost malých lokálních provozoven, jako jsou pekárny a kavárny. Lidé by uvítali i více možností pobývat ve veřejném prostoru, např. v dosahu kaváren.

Vybavenost a úprava veřejného prostoru. Veřejný prostor je i poměrně dobře vybaven například lavičkami, v doporučeních však přinášíme i zpětnou vazbu k jednotlivým lokalitám, kde lidem nějaká konkrétní položka veřejného vybavení chybí. Zcela nejčastějším a obecným požadavkem však bylo vybudování veřejných WC. Na několika místech, např. u restaurace v západní části ulice Npor. Eliáše, se lidé vyjadřovali k lepšímu úklidu veřejných prostor a obecně apelovali na lepší úklid majitelů psů. Psí loučka by byla spíše vítána, pokud by se zajistil její úklid. Vzhled Polabin se údajně v porovnání s minulostí zlepšuje, i když lidé s nostalgií vzpomínají na některé herní prvky ze starších dob. Nová hřiště (i další veřejné prostory) by proto mohla být konzultována s architekty. Co se sportovních hřišť týče, nemohli jsme vzhledem k roční době ověřit plnohodnotnou aktivitu u travnatého plácku na fotbal v ulici Npor. Eliáše, ovšem zpevněný plácek na pozemní hokej v ulici Gagarinova byl využíván i v lednu 2020. Plácky, kterých bylo dříve větší množství, zanikají kvůli tomu, že se zpevňují vyšlapané cestičky, a plácek u Npor. Eliáše je tak zřejmě posledním funkčním pláckem.

Doprava. Nejpálčivějším tématem v dopravě je určitě možnost parkování a nedostatek parkovacích míst. Proto byla možnost výstavby parkovacích domů poměrně vítána, ovšem měla by se ověřit ještě u obyvatel bydlících v bezprostřední blízkosti staveb. Vítáno je vymezení parkování pro místní obyvatele. S frekvencí MHD jsou lidé spokojeni. Plánovaná cyklostezka středem Polabin III nevzbudila velký pozitivní ohlas zejména od rodičů malých dětí, ovšem na druhou stranu se místem občas projíždí a obyvatelé ani netuší o tom, že by se to dělat nemělo.

Bezpečnost. Lidé se v Polabinách cítí poměrně bezpečně, avšak upozorňují na konkrétní místa vázaná zejména na restaurační zařízení v západní části ulice Npor. Eliáše (či park J. Srbka), kde by se měla situace zlepšit. Většinou šlo o přítomnost lidí bez domova, rušení nočního klidu, popíjení alkoholu na veřejnosti (i nezletilou mládež) propojené např. s odhazováním nedopalků. Zde by bylo vhodné posílit úklidové služby, pěší hlídkovou činnost městské policie, i přemýšlet o preventivních opatřeních prostřednictvím sociální práce nebo volnočasových aktivit pro mládež.

Kultura: Z hlediska kulturního vyžití mají Polabiny ještě mezery. Řada obyvatel za těmito aktivitami dochází do centra, ale někteří navrhovali častější pořádání místních venkovních akcí, např. trhů, a oživování veřejného prostoru.

Doporučení v bodech:

- Zajistit veřejné WC na více místech (lze i formou domluvy s restauracemi)
- Vítáno je více zeleně a její úprava
- Vítáno je zajištění více parkovacích míst pro místní obyvatele
- Vítáno je ožívování veřejného prostoru akcemi
- Doporučujeme konzultaci podoby hřišť (a veřejného prostoru obecně) s architekty

Park Jiřího Srbka

- Informanti by ocenili ještě více zeleně
- Lepší veřejné osvětlení
- Oživení parku akcemi, např. vánočními trhy aj. (zatím existuje jen pouť)
- Možnost schovat se před deštěm (inspirace Tyršovými sady)
- Možnost fontány apod.
- Veřejné WC

Plácek vedle parku J. Srbka – naproti garážím

- Doporučováno více zeleně
- Odpadkový koš
- Koš na psí exkrementy
- Úprava vyšlapané cesty

Ul. Kapitána Bartoše

- Informanti by ocenili ještě více zeleně
- S parkovacím domem informanti souhlasili, ovšem mělo by se ověřit u lidí bydlících v přímé blízkosti

Naproti Kauflandu poblíž ulice Okrajové mezi domy, u zastávky Okrajová

- Nestavět, ponechat zeleň která stíní osvětlení z Kauflandu (snížit osvětlení) a tlumí hluk, jen zkultivovat
- Upravit vyšlapanou cestičku
- Koš na psí exkrementy
- Dodat osvětlení, ale tak, aby nesvítilo do bytů
- Protihluková stěna

Vnitroblok ul. Okrajové a Bělehradské

- Hřiště údajně není potřeba výrazně měnit, možnost přizvat k rozhodování participativně obyvatele domů, lidé z těchto domů byli vůči našemu výzkumu vstřícní

Západní část ulice Npor. Eliáše a prostor propojující ulici Npor. Eliáše s ul. Odborářů

- Zajistit lepší uklizenost v okolí místní restaurace
- Zajistit zde větší bezpečnost, i ve spolupráci s městskou policií
- Zajistit nízkoprahové volnočasové aktivity pro mládež
- Odstranit zbourané schody
- Zajistit lepší uklízení po psech
- Názory na cyklostezku neutrální či záporné, ti, co zde jezdí, netuší, že zde cyklostezka není

Ulice Npor. Eliáše – centrální a východní část

- Multifunkční hřiště ano, jen je obava z hluku, možnost omezit přístup otvírací dobou. Je možné, že stavbou by zanikl poslední zelený plácek na fotbal

- Psí loučku ano, pokud se bude uklízet
- Kladný postoj k parkovacímu domu, ovšem negativní postoj od některých přímo bydlících – vhodnost další ankety (stejně tak u Kap. Bartoše)

Grusova a Kříčková ulice

Ověřit nutnost opatření – zmiňoval se pouze jeden informant

- Stromy prorůstající veřejné osvětlení
- Úprava vzrostlých stromů

Zelený pás u Labe

- Úpravy ve smyslu zpevnění cest vítány
- Preferovaný povrch cest byl mlatový, existují však rozdílné představy podle rozdílných aktivit, které by zde chtěli občané vykonávat (sportovní x klidové, povrch prodiskutovat s architekty)
- Grilovací místo je možné (zajištění úklidu a údržby)
- Disc golf nezískal podporu

4. Průřezová zpráva - Zelený pás u Labe

Vlasta Svitáková a Hana Synková

Na úpravy zeleného pásu u Labe jsme se ptaly všech informantů, proto tato průřezová zpráva shrnuje výsledky za všechny polabinské výzkumné týmy.

obr. 2 „zelený pás u Labe“, zdroj: Mapy.cz [leden 2020]

Průzkum týkající se Zeleného pásu probíhal v období **říjen 2019 až leden 2020** a z celkového počtu 74 oslovených se **k otázce zeleného pásu** vyjádřilo **30 respondentů**. Při značné míře zobecnění se dá ze zaznamenaných odpovědí konstatovat, že **pozitivnější názory** na úpravy Zeleného pásu **převažovaly spíše u mladší generace**. **Starší obyvatelé** Polabin se **kladně** vyjadřovali převážně **ke zpevnění cest**. Velmi pozitivně se k celkovým zamýšleným úpravám vyjadřovali např. příznivci sportovních aktivit a je zajímavé, že hned dvakrát se objevila reference na Pardubice jako město sportu:

„No jakou můžete ode mě čekat odpověď (smích). Samozřejmě že jsem pro, aby něco takového vzniklo, zvlášť na stezce je to klidné místo, které není vůbec v blízkosti silnice, takže vlastně tam bude i potřebný klid a určitě takových míst nebude nikdy dost. Zvlášť když jsme město sportu“ fotbalový trenér a tělocvikář místní ZŠ, 30-40 let.

„Slyším to od Vás prvně, ale musím říci, že opět super nápad jak využít prostory, kde vlastně absolutně nic není a trošku to zastavět kolem stezky, která vede od zimního stadionu směrem do Polabin, by bylo super.“ Na doplněnou otázku „proč?“ respondent odpověděl: *„No, když jdete pěšky nebo celkově, když se přesouváte po stezce, tak by vám to aspoň rychleji utíkalo a nepřišlo by vám to jako takový kus. Je obrovská škoda těchto nevyužitých prostorů a přeci jsme město sportu, tak proč to nevyužít na nějaké sportovní centrum venkovní či něco pro děti a podobně. Takže super nápad za mě“* nadšený sportovec, 15-25 let.

Doplnění zpevněných cest

Zpřístupnění lokality zřízením **zpevněných cest** se setkala ze všech zmíněných možností s **největším ohlasem** a většina dotazovaných by toto řešení ocenila. A to i mezi seniory, kteří byli k ostatním úpravám spíše skeptičtí. Dotázaní respondenti vyzdvihovali mj. potenciální

zpřístupnění této oblasti pro občany hůře pohyblivé a pro dětské kočárky. Byla pro ně tedy důležitá schůdnost či sjízdnost cest.

„O tomto pásu jsem nic neslyšela, ale zní to moc dobře, ať už pro nás maminky s dětmi nebo pro ostatní občany“ maminka na mateřské dovolené - 26-40 let.

„Na materiálu nezáleží, hlavně ať tam není bláto a kaluže.“

Názory se již lišily v případě preferovaného způsobu zpevnění (na tuto konkrétní otázku odpovědělo ještě méně osob) a byly poměrně **vyrovnané, avšak s preferencí mlatu**. Počet informantů je však poměrně nízký na to, abychom činili dalekosáhlé závěry. V tabulce značíme 1 za jednu osobu preferující. Jedna osoba se vyjádřila tak, že preferuje buď travník nebo mlat – v tom případě značíme 0,5. Dále jeden člověk se nevyjádřil, ale rozhodně si přál zpevnit a dva lidé též chtěli zpevnit, ale rozhodně vyloučili asfalt a jeden z nich dodal, že by místo mělo být přírodní.

Tab. 1: názory na materiál na zpevnění cest

Materiál	Počet preferujících
Asfalt	1 1 1
Dlažba	1 1 1
Mlat	1 1 1 1 1 0,5
Travník	1 1 0,5

Asfalt preferovali sportovněji založení informanti, kteří chtěli po daných cestách primárně jezdit. Vzhledem k tomu nevolili dlažbu: *Asfalt by byl fajn, si myslím, protože my tam občas jezdíme i s kočárkem na kolečkových bruslích.* “ žena 15 – 25 let

Volba dlažby neměla specifický příznak. Typické spíše bylo, že lidé, kteří preferovali přírodní řešení (travník, mlat), zároveň dodali, že odmítají asfalt nebo i dlažbu: *„Cestičky klidně, ale ne asfalt, spíš víc přírodní. Nejsem stavař, materiál nevím“* (matka dvou dětí mladšího školního věku, cca 40 let). *„Asi travník. Toho asfaltu už je v Pardubicích tolik, že se tady nedá v létě vydržet.“* (muž 26-40 let). *„Travník či mlat, rozhodně žádná dlažba či asfalt“* (muž 25-30 let).

Různé představy (zejména u způsobu zpevnění) byly patrné u lidí, kteří by si přáli využívat stezky spíše **pro sport** (kolo, kolečkové brusle) a těch, kteří by se **raději v klidu a bezpečí procházeli**. Domníváme se v otázce materiálu cest by bylo vhodné rozhodnutí ponechat na architektch v konzultaci s radnicí s ohledem na ráz místa. Rozhodnutí o daném místě by mělo být zasazeno do širšího kontextu čtvrti a jejích komunikací v souvislosti s jejich využitím (do jaké míry jsou k dispozici komunikace umožňující aktivní a rychlé sportování a průjezd kol nebo klidné procházení apod.).

Zaznamenali jsme rovněž názory, že v případě zpevnění cest by bylo vhodné **doplnit** jejich okolí **odpadkovými koši, stojany na kola** (pokud by kola do oblasti měla zajíždět) a **případně občerstvením** (pokud by to nenarušilo charakter lokality). V případě aktivnějšího využívání místa je také otázkou **dostupnost veřejného WC**. Shodně zaznívala **potřeba údržby** (úklid cest, prořezávání větví, údržba grilovacího místa apod.) v případě provedení kultivace prostoru.

Veřejné grilovací místo

Tento nápad rovněž mezi dotazovanými vyvolával **spíše kladné reakce** (i když jejich převaha již nebyla tak jednoznačná jako v předchozím případě): „*To asi není úplně špatný nápad. Jedno takové místo je už v parku Na Špici a je o to poměrně velký zájem*“ (muž 25-30).

Grilovací místo jedna informantka sama od sebe navrhovala i v parku Jiřího Srbka, který jí přišel „mrtvý“. Jediné vyložené negativní názory byly zaznamenány ze strany starších osob (údajně by tato místa rozhodně nevyužívali), ale ani u ostatních **nepanoval přílišný optimismus**. Někteří informanti by místo nevyužívali, ale uvítali, avšak obávají se udržení pořádku: „*Asi bych to nevyužil, ale nápad se mi líbí. ... místa je tam dost, tak proč ne. Asi by to mělo být dál od toho volného výběhu psů, aby tam hafíci nechodili užírat. Ale dohlédnout, aby tam byl klid. Aby se tam nestahovali mládežníci s reprákama a chlastem....*“ Několik respondentů uvedlo, že primárně grilují na chatě či chalupě.

Část respondentů však odpověděla, že by využití takových míst dovedli představit. Jako např. mladá maminka, která uvedla, že by místo využila s malou dcerkou, protože: „*...Na Špici je daleko*“ nebo mladší žena (15-25): „*Asi jo, to by se nám s kamarádama hodilo. A možná bych tam zašla i s rodičema, který bydlí taky poblíž.*“

I když **v obecné rovině** tedy **převažovaly** mezi respondenty **pozitivní odpovědi a zřízení tohoto místa by zřejmě nevzbudilo negativní emoce (pokud by bylo místo udržované** – je tedy nutné řešit zároveň otázku údržby), je otázkou, kolika lidem se tento nápad líbil v teoretické rovině a **kolik by jich grilovací místa skutečně využilo**. V případě pokračování průzkumu by bylo vhodné tuto otázku upřesnit a ptát se spíše na druhou variantu (skutečné využití respondentem). Je ale možné, že by se nemuselo plýtvat energií a místo by si své uživatele „našlo“, v momentě, kdy by bylo k dispozici.

Oplocení psích výběhů

Zde se již **názory** respondentů **více rozcházel**y. Majitelé psů častěji preferovali otevřené výběhy, zatímco ostatní respondenti se spíše přikláněli k oplocení, protože se obávali volně pobíhajících psů. Někteří respondenti (i bez vlastního psa) je považovali spíše za zbytečné - dle jejich názoru by **tento typ výběhů měl být spíše uvnitř výstavby**: „*[Oplocit výběhové loučky]... všechny asi ne, ale ještě jeden dva psí parky jako u Polikliniky na Polabinách I klidně můžou zřídit.*“ (pán cca 70 let z Polabiny 4, který není majitelem psa). Další informant mluvil obdobě: „*Nechat neoplocené. Tam je dost místa pro lidi i psy. Je na zodpovědnosti páníčků, aby si své psy pohlídali.*“ Jiní byli jednoznačně pro oplocení (občas i majitelé psů): „*Určitě bych ho chtěla oplocit...*“ (žena, 41-65 let, pejskařka).

Disc golf

Tento návrh se setkal s **nejmenším pochopením**. Mnozí respondenti si pod tímto pojmem nedovedli nic představit a ani po vysvětlení nereagovali příliš kladně: „*Tento druh sportu se mi zdá k ničemu, to moc nepodporuju. Nelíbí se mi to a zabírá to zbytečně prostor, ještě by to někoho trefilo do hlavy*“ žena 15-25 let. U některých respondentů však vzbuzoval návrh zvědavost: „*Proč to někdy nezkusit, klidně může být*“ (matka dvou dětí mladšího školního věku - cca 40 let). A i když i u této varianty se sešlo několik pozitivních odpovědí, nabízí se opět otázka skutečného využití.

Závěr

Oslovení respondenti **na otázku úprav Zeleného pásu** podél Labe reagovali **ve většině kladně, oceňovali snahu o zvelebení této oblasti** a zejména **zpevnění cest** mělo u dotázaných **velkou podporu**. Polabiny byly obecně jako místo k životu hodnoceny velmi příznivě a opakovaně zaznívalo, že další úpravy prostor jsou vítány.

Méně jednoznačné už byly **reakce na konkrétní podobu úprav**, kdy se projevovaly rozdíly v životním stylu a tudíž i preferencích (sportovci vs. lidé vyhledávající spíše relaxaci, majitelé psů vs. „nepejskaři“ apod.). Před samotnou realizací úprav by proto jistě stálo za zamyšlení, **jakým způsobem propojit odlišné potřeby různých demografických skupin** obyvatel Polabin a **jak zasadit návrhy do širšího kontextu lokality**. Konzultace s odborníky by byla vhodná v otázce architektonického rázu lokality (př. materiál cest, vybavenost v souvislosti s očekávaným využitím místa, kontexty místa), naopak u občanů by se mohlo dále ověřit, zda by využívali některé konkrétní plánované aktivity (př. grilovací místo).

5. Jednotlivé výzkumné zprávy

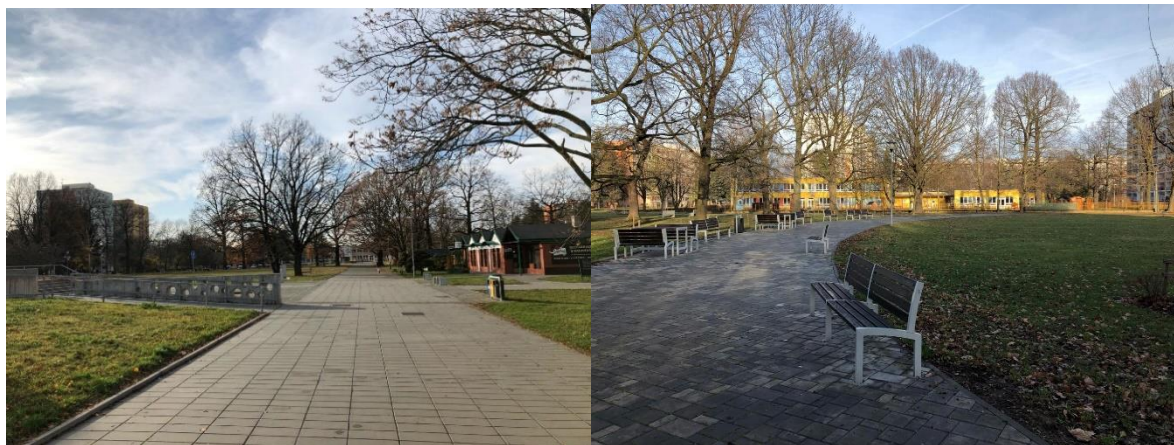
5.1 Závěrečná zpráva za park Jiřího Srbka a oblast ulice Kapitána Bartoše Radka Sábliková, Natalie Marková a H. S.

Prováděly jsme výzkum v parku Jiřího Srbka a v ulici Kapitána Bartoše. V této lokalitě lidé spíše někam procházeli, na místě se moc nezdržovali, a proto bylo někdy obtížné nalézt informanta, protože kolemjdoucí lidé neustále někam spěchali. Oslovili jsme cca 30 lidí, z nichž 16 nám poskytlo rozhovor. Celkem jsme mluvily se 14ti ženami a dvěma muži, rozhovory nebyly nijak dlouhé, mluvily jsme např. paní s kočárkem, které se potom vzbudilo dítě a musela jít, nebo paní s pejskem, který už to na jednom místě nechtěl déle vydržet. Zastavili jsme také pár mladších slečen a asi dvě důchodkyně na procházce. Naši informanti, které se nám nakonec podařilo zastihnout, se vyjadřovali spíše stručně, na moc věcí si nestěžovali.

Tab. 2 – Informanti

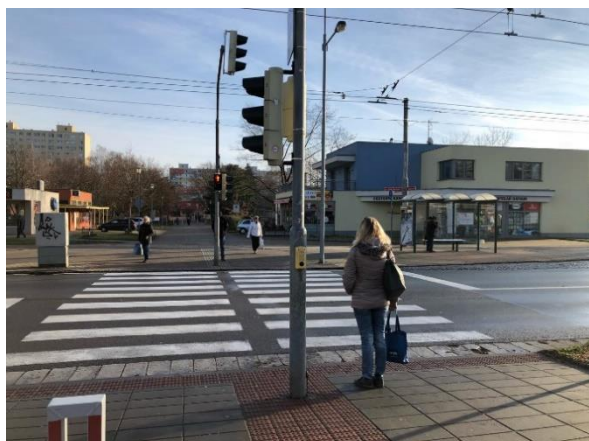
demografie	do 25 let	produktivní věk	Nad 65let	součet
muži	0	2	0	2
ženy	8	4	2	14
součet	8	6	2	16

Obr. 3. - Park Jiřího Srbka

Obr. 4 - Polabiny Kpt. Bartoše

Celkový názor: Lidé se většinou shodovali na tom, že tato část města je klidnější než ostatní, park Jiřího Srbka je nově zrekonstruovaný a lidé to hodnotí velice kladně. Informanti také uvádějí, že zde mají všechno blízko, na spoje městské hromadné dopravy si také nestěžují. Problémy se objevovaly v rámci **zeleně – té je** na obou místech našeho zkoumání **málo** (i přesto, že jsme rozhovory prováděly v parku), objevují se tu nevítaní spoluobčané, a velkým problémem je zde prý parkování. „*No já si myslím, že tady je všude zeleň. Dobře to upravujou, sekaj trávu, staraj se tady o ty stromky tady. Opravdu, proti tomu co bejvávalo, to opravdu teď se o to staraj tady, to musím uznat. Támhle už jsem koukala, že zdobili strom na Vánoce, takže... Jako tady je hezký bydlení. Já si nemůžu stěžovat. Od Labe je to kousíček.*“ Žena, 41-65 let, pejskařka

Vybavenost: Lidé se shodovali, že se jim tato lokalita líbí. Je nově upravená a všichni byli se vzhledem spokojeni. Laviček a košů je zde prý dostatek, také s restauracemi prý problém není, obchod je hned o ulici vedle a na městskou dopravu si zde také nestěžovali. „*Tady je v podstatě všecko. Máte si kam sednout, máte si co koupit. Kaufland je támhle kousíček, takže kdo chce a nechce nikam jezdit, tak si myslím, že se tady obstará celkem dobře.*“ Žena, 41-65 let, pejskařka

Doprava: Informanti sdělovali že tato část je klidná, takže auta tu nepojíždějí tolik, jako v jiných částech města. Doprava MHD je zde prý dobrá, rychle se dostanete do centra i na nádraží. Problém je zde s parkováním. **Všichni informanti až na dva, kteří jsou neřidiči, se shodli, že by souhlasili s výstavbou parkovacího domu.** „*No MHD je tady a taky z druhý strany a cyklostezka tudy vede taky. Takže já myslím, že si nikdo nemůže stěžovat.*“ „*O parkovištích nebudu hovořit, že se sem nevejdou auta. To je teda hrozný. Protože já bydlím, až támhle vzadu, a tam je velký parkoviště, ale tam bydlej cikáni, který prodávaj auta, a ty tam maj plno aut a pak teda když už přijedete v pět, tak nemáte kam zaparkovat. Protože i ty rodiny maj třeba i dvě auta a né-li tři. No a oni ještě s tímhle teda... No ale to už nikdo nafouknout nemůže, to parkoviště, žejo. To je jediný takový, no. To je ale myslím problém celých Pardubic.*“ Žena 41-65 let, pejskařka

Bezpečnost: Lidé si na bezpečnost v této lokalitě příliš nestěžovali. Zjistili jsme ale, že v parku Jiřího Srbka jsou občas negativně vnímáni bezdomovci, romští spoluobčané a někdy tam vysedává nezletilá mládež, která pije alkohol a podle některých i bere drogy. Více lidí se shodlo, že s těmito skupinami bývají problémy v podobě hluku a občasných vulgárností. Ohledně bezpečnosti se objevil také názor, že by se do této lokality mohlo přidat více pouličních lamp.

„Mně se tady nelíbí chování cikánů. To se mně teda nelíbí. No kolikrát támhle na těch lavičkách (paní ukázala na lavičky v parku Jiřího Srbka). Tak oni tady bydlej v těch panelákách.“ Žena, 41-65 let, pejskařka

Kulturní akce a volný čas: Dozvěděly jsme se, že se zde pořádá každý rok ke konci srpna pouť. Respondenti na to reagovali většinou kladně, našly se však i názory, že po této pouti je zde ušlapaná tráva, poničená zeleň a všude nepořádek. Převažuje ale názor, že se na tuto pouť lidé těší. Byly i názory, že **jedna akce je za celý rok málo, a že by si tam přáli například vánoční trhy.** *„Tak ten park se jim povedl, je moc hezkej. Ale nelíbí se mi, jak je to takový nemastný neslaný... Skoro nikdo sem nechodí, takže je tu věčně mrtvo. Jen když přijede ta pouť nebo když je tady festival, tak tu jsou lidi. A líbily by se mi tady nějaký Vánoční trhy.“ Žena, 45 – 65*

Na pouť se lidé těší: *„No, hrozně moc. Skoro všichni z Polabin se sem sejdou a jako i cizí sem chodí. Bejvá tu fakt strašně moc lidí. Všichni lidi si to hrozně chválí. Je tady vždycky program, od rána do večera to bývá.“ Žena, 41-65 let*

Zelený pás u Labe: Na otázku k zelenému pásu u Labe odpovědělo 8 informantů. Informanti souhlasili s přidáváním cest k zelenému pásu a převládaly názory, že by se jim **líbila asfaltová cesta** (3 informanti) – jako cyklostezka nebo dlažba (3 informanti). Informantka (15-25 let) na otázku, jaký typ cesty by uvítala, odpověděla: *„Asfalt by byl fajn, si myslím, protože my tam občas jezdíme i s kočárkem na kolečkových bruslích.“* **Ovšem 2 informanti tendenci vše betonovat zase kritizovali** a raději by zachovali klidnější místo bez větších zásahů s přírodním povrchem (tráva). Zde by tedy mohl být rozpor mezi těmi, kdo chtějí využívat místo na „projíždění“ či sport (kolečkové brusle) a pak na ty, kdo se chtějí v klidu a bezpečí procházet. Někteří by přidali odpadkové koše a stojany na kola, případně dodali občerstvení.

U disc golfu panovaly smíšené názory – někteří nevěděli, co to vůbec je, a když jsme jim to vysvětlili, tak řekli, že by je to nejspíš nezaujalo. Někteří by to uvítali, ale názory byly spíše vyrovnané. Na možnost instalace disc golfu reagovala slečna takto: *„Tento druh sportu se mi zdá k ničemu, to moc nepodporuju. Nelíbí se mi to a zabírá to zbytečně prostor, ještě by to někoho trefilo do hlavy. Spíš by to chtělo víc odpadkových košů a stojanů na kola, nebo nějaké občerstvení.“* Žena 15-25 let

Veřejné grilovací místo by se líbilo všem. Všichni informanti, kterých jsme se na to zeptali, to hodnotili velice kladně. Žena 15-25 let má následující názor na grilovací místo: *„Asi jo, to by se nám s kamarádama hodilo. A možná bych tam zašla i s rodičema, který bydlí taky poblíž.“* Na plochy pro volné pobíhání psů má stejná slečna názor: *„Určitě bych ho chtěla oplotit...“* **S oplocením pro psy informanti spíše souhlasili,** líbilo se jim, že by tam mohli nechat své psy volně pobíhat.

Živý městský prostor: Společným jmenovatelem kvalitního prostoru je zeleň, ve které se dá pobývat v klidu, déle, příp. za různého počasí. Různé názory byly na přítomnost kaváren – někteří by je uvítali, pro jiné by byly příliš rušné. Někteří informanti na otázku reagovali spíše vyjmenováváním základní městské vybavenosti (toalety, MHD, parkování, potraviny, hřiště, restaurace, kavárna).

„Tak já si vlastně představím takhle lavičky, spoustu zeleně, aby tam bylo víc místa třeba i na deky, aby si tam lidi mohli dělat piknik, aby poblíž byla nějaká hezká kavárna, aby se tam jako dalo příjemně sednout. Když se to řekne, tak si například představím ty nově opravený Tyršáky, tam se mi hodně líbí. Tady (myšleno v parku J. Srbka) se nejde schovat před deštěm, nejsou tady žádný přístřešky a to třeba tam v těch Tyršákách je.“ Žena 18-25 let

„Tak hlavně základní sociální vybavenost. To znamená třeba veřejné toalety. Potom hlavně dostupnost veřejný hromadný dopravy a jak už jsem zmiňovala ten dostatek parkovacích míst, nějaký dětský hřiště, restaurace, kavárna. Nějakej menší obchůdek s potravinama s nějakejma téma základníma.“ Žena 18-25 let

„No spíš hodně zeleně, teďka je jako takovej trend, že je všechno betonový, takže jakoby hlavně aby to bylo prostě zelený, stromy, aby tam byl stín, nějaká ta fontána by taky mohla být, ale není to nutností, aby to trošku osvěžila a hlavně klid no, aby to nebylo takový jako vyloženě tamhle kavárna, tamhle nějakej bowling, to je jako takový až moc.“ Paní s kočárkem

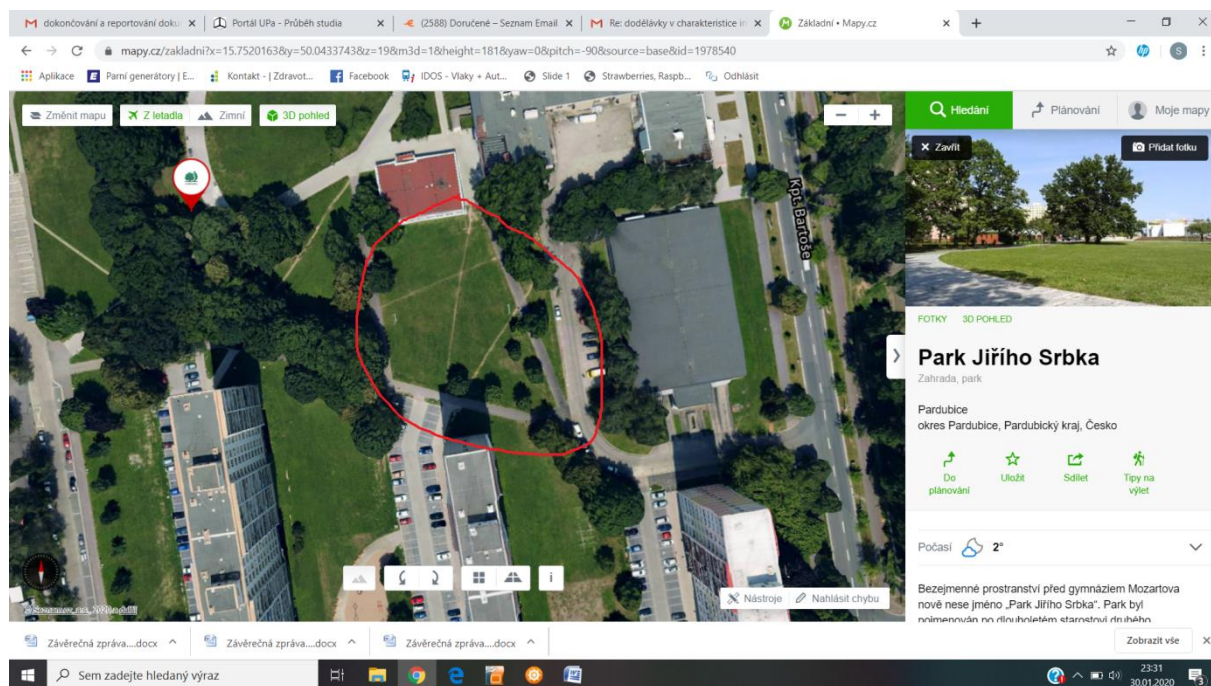
Názory na to, jak moc má být prostor aktivně zabydlen se liší, informanti by nějaké oživení uvítali, ale jiní nechtějí přijít o klid, který jim pobyt v parku nabízí.

Závěr: Na závěr bychom chtěly říci, že **informanti hodnotili nově opravený park** a vlastně Polabiny 4 celkově velice **kladně**, jako tiché a klidné místo. Někteří informanti litovali, že **park příliš „nežije“** akcemi a chodí tam málo lidí. Všechno je podle nich blízko – jak obchody, zastávky MHD, je zde dostatek škol, restaurací i dětských hřišť. Kladně je hodnoceno, že se Polabiny nachází blízko zeleného pásu u Labe a jeho **vylepšování vítají, zejména s ohledem na grilovací místo, méně už v případě disc golfu. Rozdílné názory existují na to, zda zpevňovat cesty** (a zpřístupnit je např. pro kolečkové brusle) nebo je nechat přírodními a vhodnými spíše pro procházky. Převažoval sice asphalt a dlažba, ale ještě počkáme na další názory vzešlé z ostatních výzkumných skupin. **Výběh pro psy** v zeleném pásu by **spíše oplotili. Největším problémem, který zazněl nejčastěji, bylo** však **parkování**, informantů jsme se ani nemuseli ptát a často to zmínili sami od sebe. **Parkovací dům** v této lokalitě by tedy byl **vítán**, ovšem zřejmě by se mělo na toto téma i **dále diskutovat**, zejména **s lidmi, kteří bydlí přímo vedle** plánované stavby, počet našich informantů není tak velký, aby ověřil souhlas se stavbou. Objevily se i negativní názory, například na nedisciplinovanost některých návštěvníků parku. Jinak z rozhovorů vyplynulo že se v této části města bydlí poměrně dobře a informanti hodnotí část změn, které by tu městský obvod chtěl provést, kladně.

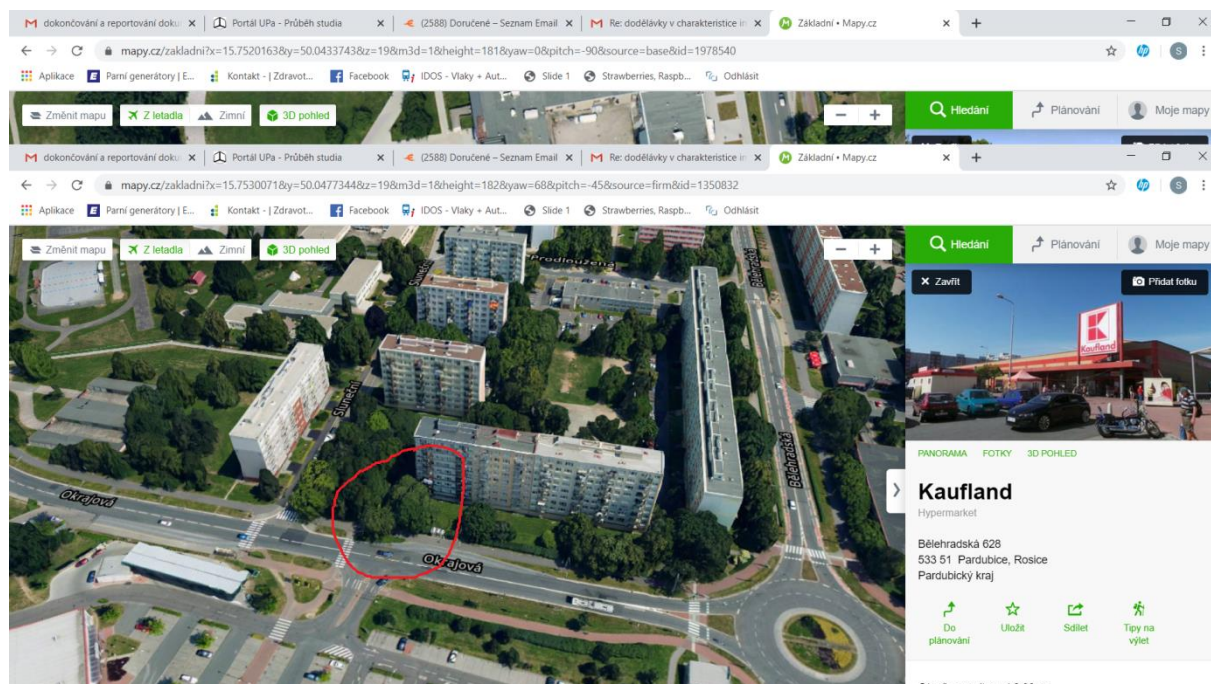
5.2 Závěrečná zpráva z míst: Polabiny - Plácek u parku Jiřího Srbka a oblast poblíž ulice Okrajové naproti Kauflandu společně s vnitroblokem vymezeným ulicemi Okrajová a Bělehradská

Tereza Lejsalová, Simona Kotyzová a H. S.

Obr. 5 - Letecký snímek zkoumaného plácku u parku Jiřího Srbka

Obr. 6 – Plácek před Kauflandem a vnitroblok panelových domů

Reflexe výzkumu

Výzkum probíhal u parku Jiřího Srbka a na plácku u panelových domů naproti Kauflandu. Místo na sídlišti jsme navštívily celkem 3x, vždy za jiného počasí a jednou dokonce i za tmy, abychom se samy přesvědčily, jaká je zde důležitost vysokých stromů stínících světla, které tolik svítí z přilehlých obchodních domů a billboardů.

První kontakt proběhl ze strany obyvatele sídliště. Jeden obyvatel Polabin se nám sám ozval v souvislosti s oznámením výzkumu na webu městského obvodu a z vlastní iniciativy navrhl návštěvu u nich doma. Samy jsme tak měly možnost vidět, jaká je např. důležitost vysokých stromů před jejich domem, protože brání průniku světla z billboardů a světelných reklam od protějších obchodů. Naši hostitelé nám zodpověděli naše dotazy a řekli další připomínky a přání, která k celému projektu měli. Přeci jen se jich změny v jejich okolí týkají, a tak jsme je vyslechly a jejich názory si pečlivě zapsaly a předaly dál. Práci nám trochu ulehčili díky tomu, že námi vytvořený dotazník informant dále předal svým sousedům, následně oskenoval a předal zpět. Toto řešení však mělo i velké nevýhody v tom, že jsme s lidmi nemluvily přímo a odchýlily jsme se tím od zadání výzkumu.

Na druhém prostranství se nám podařilo oslovit pouze malé množství obyvatel, a tak názory pocházejí jen od dvou dam ve věku 60 a 65 let, které se shodly na společném názoru o zasazení zeleně a využití plácku pro návštěvu poutě.

Počátek samotného výzkumu se nejevil nijak problematicky. Zlom nastal v tom momentě, kdy jsme zjistily, že neprovádíme výzkum na všech místech, která nám byla zadána a z důvodu špatného pochopení jsme prováděly výzkum pouze v lokalitě u Kauflandu. Také trochu vázla domluva se sousedy a pánem, který dotazníky sousedům zprostředkoval. Dlouho jsme čekaly, než se nám dotazníky vrátí a jejich odpovědi byly často až moc stručné. Je to také tím, že jsme se nemohly doptávat osobně všech respondentů, které jsme oslovily. Ze začátku jsme se zapomínaly ptát na zelený pás, který byl součástí našeho zkoumání. Tuto chybu jsme ale napravily a dotazník po zjištění ihned doplnily o otázky na tento prostor.

Tab. 3 – informanti

<i>demografie</i>	<i>do 25 let</i>	<i>produktivní věk</i>	<i>Nad 65let</i>	<i>součet</i>
<i>muži</i>	0	9	2	11
<i>ženy</i>	0	5	5	10
<i>součet</i>	0	14	7	21

Plácek před Kauflandem

Obr. 7 – Plácek před Kauflandem

Toto místo se nám zdálo poněkud zanedbané. Neupravená zeleň, nevydlážděná, jen vyšlapaná cesta.

Obyvatelé Polabin by si zde přáli **ponechat vysokou zeleň**, která jim stíní a odráží světla, které svítí z reklam místních billboardů a nákupního střediska. Stávající zeleň by se měla čas od času prořezat a upravit, měla by se ale určitě ponechat. Obyvatelé by si také přáli **vydláždit** místní prošlapanou cestičku, která vede od sídliště k místní autobusové zastávce. Vhodné by bylo umístit zde **koš** na psí exkrementy a přidat odpadkový koš, nejlépe „vandaluvzdorný“. Toto místo je díky zeleni dosti tmavé, a proto by si zde obyvatelé místního paneláku přáli umístění **lampu, která by ale nesvítila do oken** majitelů přízemních bytů. Toto místo jsme navštívily také za tmy a reklamní cedule zde oslňují místní byty velice výrazně. Respondenti, kteří se vyjádřili, by zde uvítali protihlukovou stěnu, která by odrážela hluk z místní komunikace.

Vyjádření našich hlavních informantů k tomuto místu: *Zde je moc hustá zeleň, prořezat a zkulturnit veškerou zeleň. Velký problém tu je parkování! Návrh na zvýšení parkovacích míst, hlavně před Policií - zde by se mohlo vybudovat parkoviště až 2x větší.*

Doplnit zde odpadkové koše „vandaluvzdorné.“ Úprava parku - zkulturnit a stávající hřiště zachovat. Určitě nezvyšovat počet atrakcí ani laviček. Hřiště nechat takové, jaké je - úpravy nejsou potřeba.“ Se zachováním stávající zeleně jsme souhlasily také, protože prořezat stávající zeleň a upravit terén by si tento plácek rozhodně zasloužil.

Další obyvatel sídliště, který se vyjádřil k tomuto plácku před Kauflandem, uvedl: *že by chtěli zachovat stávající zeleň a hlavně zachovat a udržovat vysoké stromy, které se nachází před jejich panelákem. Tyto vysoké stromy slouží jako zástěna od hluku a světla, které jinak osvětlují jejich byt. Světla jdou hlavně z „obchodáků“, které se nacházejí přes cestu.*

Plácek u parku Jiřího Srbka

Obr. 8 - Plácek u parku Jiřího Srbka

Plácek je volně otevřeným místem pro pejskaře i maminky s dětmi, kteří zde mohou trávit svůj volný čas. K tomuto místu se nám vyjádřily bohužel pouze dvě ženy ve věku 60 a 65 let. S místem byly obě spokojené. Jediné co zmiňovaly, za úpravu bylo přidání více **zeleně** podél všech stran tohoto plácku. Návrhem na zeleň byl keř buxus, který by lemoval a oplocoval místní plácek. Další z připomínek bylo přidáním odpadkového **koše** a koše na psí exkrementy a vydláždění vyšlapané cestičky, která vede přímo středem tohoto plácku. Na tomto místě se každoročně koná pouť, která k tomuto místu prý neodmyslitelně patří. Jiné kulturní využití tohoto plácku by místní obyvatelky neuvítaly. Jednoročně pouť prý bohatě stačí. Na prostor a aktivity v něm by bylo potřeba získat názory i dalších informantů, protože i věkově starší informanti z Parku J. Srbka si naopak stěžovali, že pouť jednou do roka je málo.

Parkování

Co se týká parkovacích míst, to je téma číslo jedna a týká se celých Pardubic. Lidé by si přáli více parkovacích míst jak na Polabinách před sídlištěm, tak na místě u parku Jiřího Srbka. Vybudovat by se měla zejména pro místní obyvatele.

Zelený pás

K tomuto tématu jsme nezískaly moc kladných odpovědí. Mohlo to být také tím, že věk osmi respondentů byl 50+. Velká část z nich by uvítala vydláždění cesty dlažbou. Pejškaři se vyjadřovali, že by zde uvítali otevřené výběhy pro psy. Nepejskaři se naopak vyjadřovali, že by uvítali oplocené výběhy, protože se obávají pobíhajících psů okolo. Na téma Disc golf jsme dostaly odpovědi spíše negativní. Lidé nevěděli, o co jde, a po vysvětlení by ho v zeleném pásu neuvítali a nevyužívali. Dalším návrhem na využití tohoto místa bylo pro společné grilování, kde se lidé vyjádřili negativně a toto místo by pro grilování rozhodně nevyužili.

Celkové názory

Převážná většina informantů v rozhovorech hovořila o Polabinách velmi kladně. Mnozí z nich si své místo bydliště náramně pochvalují. Místní obyvatelé chválí počet zeleně a květin, také vybavenost a úpravu svého okolí. Polabiny představují pro své obyvatele klidné a příjemné místo na trávení svého volného času. Díky perfektní vybavenosti místních hřišť a lokalit si zde mohou lidé dopřávat klidného a pohodového života. Někteří z informantů srovnávali Polabiny s Dubinou a u místních se staly jasným vítězem Polabiny. „Dubíňáci“ na to mají opět opačný názor a preferují svoje bydliště.

Závěr práce

Navzdory mnoha překážkám, které nás během našeho výzkumu provázely, jsme dostaly mnoho dotazníků zpět a také se k nám dostalo mnoho názorů na vylepšení míst ve zkoumaných lokalitách. Velkou zásluhu na tom určitě mají manželé, kterým osud jejich místa bydliště není lhostejný, a pomohli nám získat spoustu nových informací týkající se výzkumu sídliště v Polabinách, konkrétně v místech na plácku u panelových domů naproti Kauflandu. Místa našeho zkoumání opravdu stojí za zlepšení a úpravu terénu. Lidé tu nechtějí velké změny. K místu u parku Jiřího Srbka se nám vyjádřily bohužel pouze dvě starší paní, které si zde nepřály velké změny, stačí jim přidat pár laviček a olemovat zelení kolem dokola.

Většina změn by se týkala nové výsadby a údržby stávající zeleně, přidání odpadkových košů a košů pro psí exkrementy, úpravy a vydláždění vyšlapaných cest a přidání laviček na poklidné posezení a relax místních obyvatel. Sídlíště v Polabinách si lidé jinak velice chválí a většina obyvatel si myslí, že jim na Polabinách nic nechybí. S veškerým vybavením dětských hřišť jsou spokojeni.

V závěru bychom rády konstatovaly skutečnost, že obyvatelé, kteří se do tohoto výzkumu zapojili, do nás vkládají mnoho nadějí, že právě jejich připomínky budou vyslyšeny. Takže doufáme, že díky tomuto výzkumu pomůžeme místním obyvatelům zlepšit jejich sídliště.

5.3 Závěrečná zpráva ze západní části ulice Npor. Eliáše a z prostoru propojujícího ulici Npor. Eliáše s ul. Odborářů

Dominika Chladová, Dominika Hudáková a H. S.

Reflexe výzkumu

V rámci terénního výzkumu jsme Polabiny navštívily dle časových možností celkem pětkrát. Jelikož nejsme místní, tak jsme se snažily sjednat pár schůzek i přes sociální síť, konkrétně tedy prostřednictvím facebookových skupin, jejichž členy jsme informovaly o daném výzkumu pro městský obvod Polabiny, s nabídkou se k veřejnému prostranství vyjádřit a v případě zájmu sjednat schůzku. Touto metodou se nám ozvala pouze jedna paní ve věku okolo 40 let, která nám sama nabídla své časové možnosti, a tak jsme se následně s informantkou měly sejít v jedné z polabinských kaváren. Bohužel ani po dlouhém čekání v daný den nedorazila a následně ani nereagovala na naše zprávy. Po této zkušenosti jsme se rozhodly při dalších rozhovorech zvolit pouze metodu oslovování lidí přímo na ulici. Polabiny jsme navštívily jednou v dopoledních hodinách a třikrát v odpoledních hodinách, jelikož byly v tuto dobu více frekventované. Informantů bylo celkem 10.

Hned naše první návštěva nedopadla úplně podle našich představ. Podařilo se nám oslovit přibližně 7 kolemjdoucích avšak jejich nejčastější reakcí hned po našem pozdravu bylo „odbytí“ typu „nemám čas“, „pospíchám“ či „nemám zájem“. Z těchto reakcí jsme usoudily, že působíme nedůvěryhodným dojmem, bez jakéhokoli označení, a lidé si nás tak mohli spojovat s tzv. „šmejdy“. Proto jsme se už při dalších rozhovorech představovaly okamžitě jako studentky univerzity Pardubice, abychom se dalším takovým nedorozuměním mohly v klidu vyhnout. Z důvodu nepříznivého počasí jsme další pokus o oslovení přesunuly do papírnictví, které se nacházelo hned v místě plácku. Zde nám rozhovor poskytla velmi příjemná paní prodavačka ve věku okolo 30-45 let, která popsala, jak na ni aktuální situace v místě působí: „**Znečištění od nedopalků (převážně tady v přístřeší), dávám za vinu hlavně návštěvníkům hospody. Často už jsou osoby totiž podnapilé a při setmění, když zavírám, tu s nimi mají kolikrát sraz i další osoby vzbuzující obavy a to na mě působí ne úplně bezpečně, jestli chápete...**“ Tato informace pro nás byla hlavním důvodem, proč jsme toto místo ve večerních hodinách nenavštěvovaly vůbec.

Tab. 4 - informanti

demografie	Do 25 let	Produktivní věk	Nad 65 let	součet
Muži	1	1	3	5
Ženy	1	3	1	5
součet	2	4	4	10

Popis míst pozorování

Náš terén v Polabinách tvořila tři hlavní místa, na kterých jsme informanty oslovovaly. První místo představoval **plácek propojující ulici Npor. Eliáše s ulicí Odborářů**, který působí jako ideální prostor pro odpočinek s možností velmi příjemného posezení a dostatkem laviček. Poblíž se nachází základní škola, což znamená že místo je poměrně frekventované, a vyžití si zde najdou také děti, které zde můžou trávit svůj společný čas i po škole.

Dalším faktorem, který na místo určitě dost přitahuje místní z okolních paneláků, je restaurace

(hospoda), která je také diskutovaným tématem ať už z hlediska znečištění či nevzhledných pozůstatků schodiště, které dříve bylo její součástí. Kazí totiž dojem z jinak hezkého prostředí, jak zmínila i jedna z informantek: „*Jako největší **negativum** bych uvedla **rozpadlé pozůstatky zbouraných schodů hospody** (foto 1), které vzbuzují nepěkný dojem a kazí estetickou stránku jinak hezkého místa.*“

Obr. 9 - Pozůstatky rozpadlých schodů hospody

Dalším místem, které není velmi vzdálené od zmiňovaného plácku, je prostředí okolo ulice **Gagarinova**. Tato ulice je lemována panelovými domy, tudíž se zde nejvíce pohybují lidé, kteří chodí venčit své domácí mazlíčky, maminky s dětmi, či mládež, která si jde zakopat na travnaté hřiště hned poblíž. Starší informant a paní na mateřské, se na tomto místě vyjadřují **negativně k nepořádku**, který veřejný prostor činí méně přitažlivým:

„*Nejvíce se mi tady nelíbí **nedopalky** cigaret na zemi, i když jsem taky kuřák tak se mi to vůbec nelíbí, když můj pes to bere do tlamy a kolikrát dokáže přijít i s jinými věcmi.*“

„*Například trochu lepší uklízení po **psech**, protože občas je to vážně k zbláznění, poté určitě **nedopalky** cigaret, když vám tady pobíhají děti tak to určitě nejsou úplně ideální podmínky.*“

Posledním místem našeho pozorování a oslovování lidí bylo místo **na konci ulice Npor. Eliáše** u hlavní silnice. Na tomto místě se dalo informanty „odchytnout“ především díky MHD zastávce a místní pekárně, kterou si lidé chválí: „*Je zde pěkná zeleň. A také jsem moc rád za pekárnu.*“

Celkové názory

Velká část informantů je s místy **spokojena** a hovoří o nich velice kladně. Většina z nich žije v Polabinách celý život a nebo alespoň jeho velkou část. Měly jsme však možnost hovořit také s informantem, který žije na Dubině, ale při svém zaměstnání dojíždí do Polabin každý den. Dokázal nám tak poskytnout i pěkné porovnání oblastí: „*Zapomněl jsem zmínit, že nežiji konkrétně v této části Pardubic, bydlím na Dubině, ale vzhledem k zaměstnání tuto lokalitu navštěvuji každý den. Musím také říci, že se mi tato část Pardubic líbí více, je to tady daleko blíže do centra, větší klid a celkově mi to tady přijde prostě lepší. Jinak Pardubice super město, které má určitě nějaké mouchy, ale to bude pořád.*“

Zejména dlouhodobí obyvatelé Polabin nám poskytli srovnání současného stavu s dřívějším vzhledem Polabin. Podle nich dochází ke stálému zlepšování, lepší vybavenosti a největší chvála je na zmiňovaný plácek mezi ulicemi Npor. Eliáše a ulicí Odborářů: „*Když se podívám na toto místo roky dozadu tak musím říci že se to tady dost vylepšilo. Znáám toto prostředí úplně od mala a jsem rád, že se to tady trošku hnulo, začalo měnit k lepšímu. Moc se mi tu líbí dlažba, hodí se to k takovému plácku, je to tu celkově pěkné.*“

Doprava

Poznatky k dopravě jsme získaly hlavně z našeho třetího úseku oslovování, kde se jednalo o prostor hned u hlavní silnice. Lidé kladně hodnotili dostupnost stávající zastávky a prostředí místa: „*Tak celkově se mi tady žije pěkně, tato část Pardubic je kousek od centra, dá se i rychle dojet MHD, takže vlastně žádný problém,*“ sdělil nám své pocity postarší pán, čekající na zastávce. „*Žije se mi tady dobře, vše kousek jako třeba obchody, školka a hlavně MHD, kterým jste hnedka v centru města.*“ říká maminka na mateřské dovolené. K dopravě v Polabinách mimo zmíněnou MHD a provoz na silnicích, můžeme určitě přiřadit také cyklisty, kteří zde hrají svou roli, a místní obvod proto zajímala konkrétní otázka, která zní: „***Místní obvod uvažuje o legalizaci jízdy na kolech na těchto chodnících (až ke stávající cyklopedšiš stezce od mostu P. Wonky do Bělehradské). Co si o tom myslíte?***“

Mnoho informantů tady zmiňovalo, že záleží především na chování samotných cyklistů, ale že někteří dokážou být i pěkně neohleduplní a může tak hrozit nebezpečí. Na to reagovala i jedna z maminek slovy: „*Nechápu proč by všude chtěli cpát ty cyklopedšky, zlatě, že jsou někde ještě normální chodníky, kde se člověk nebojí, že mu dítě srazí nějaký vůl.*“ Odpověď informantů byla tedy buď negativní nebo neutrální, kdy se např. jeden pán vyjádřil: „*Já ani nevím, upřímně jsem dosti skromný člověk, takže si myslím, že takhle jak je, stačí.*“

Tab. 5 – cyklostezka na Npor. Eliáše

cyklostezka	Do 25 let	Produktivní věk	Nad 65 let	součet
ano	1	0	0	1
Nemá názor	1	1	0	2
Ne	0	3	4	7
součet	2	4	4	10

Bezpečnost

U tohoto tématu převažují negativní názory, ať už se jedná o obtěžování lidmi bez domova nebo strach z pohybování se v lokalitě během nočních hodin. Informanti projevili určité obavy: „*Já osobně jsem s nimi snad nikdy problém neměl, ale pár mých známých říkalo jako, že bezdomovci normálně po nich chtějí peníze, jídlo a podobně. A kolikrát i po malých dětech vracejících se ze školy. Takže si myslím že už jen toto by měl být hlavní důvod, proč tyto osoby odsud někde dostat. A co se týče Romů, zažil jsem, že občas jsou hlučný až zbytečně moc, jsou někteří nevychovaní, takže určité nepřiměřené chování si ani neuvědomují což není úplně příjemné. Jinak říkám, nějaký problém jsem s nimi nikdy neměl.*“ Také poukazuje na občasný hluk v nočních hodinách. Další informantka poukázala na nezletilou mládež: „*Občas když vidím, co tam děti a mladistvý jsou schopni vyvádět a vidím 12ti leté děti popíjet ve večerních*

hodinách a kouřit a křičet jak na lesy, tak si říkám, kam ten svět spěje. Tohle bych se asi pokusila nějak odbourat.“

Paní prodavačka v místním papírnictví dále navrhl: *„Možná jen nějaké policejní hlídky sem tam, jelikož v nočních hodinách se zde pohybují dle mého názoru pochybní lidé.“* Podobný názor nám sdělila kolemjdoucí paní ve věku 33 let. *„Nejvíce asi to, že mi kolikrát přijde, že naše Městská policie tuto část města vůbec nějak nestřeží nebo jak bych to nazvala. Já tady snad za ty roky nepotkala jediného policajta, a proto si myslím, že se tady schází spousta takových lidí, které nemusím asi jmenovat.“* Že by mělo být téma v této lokalitě řešené, potvrdil i sportovně založený mladý muž ve věku 25 let: *„Nelíbí se mi tady nejvíce, že tu člověk po večerech potkává dost bezdomovců a cikánů s prominutím. Občas obdivuji některé lidi, že se nebojí tudy procházet, protože nikdy nevíte, čeho jsou schopni. Měli by si najít na scházení jiná místa podle mého názoru. A asi by taky nevadilo, kdyby čas od času tu i přes noc hlídali policajti, lidé by alespoň podle mě byli klidnější.“* Z odpovědí plyne že obyvatelé by byli rádi za **více policejních hlídek** z důvodu větší bezpečnosti pro sebe i své blízké. Vyjadřují zde **obavy z některých skupin lidí**, ale také zmiňují problém s **pitím alkoholu u nezletilých a rušení nočního klidu**.

Zelený pás u Labe

Dále jsme se informantů ptaly pouze obecně na možnost vybudování stezky v zeleném pásu u Labe: *„O tomto pásu jsem nic neslyšela, ale zní to moc dobře, ať už pro nás maminky s dětmi nebo pro ostatní občany,“* popsala maminka na mateřské dovolené, 26-40 let. *„No jakou můžete ode mě čekat odpověď? Samozřejmě že jsem pro, aby něco takového vzniklo, zvlášť na stezce je to klidné místo, které není vůbec v blízkosti silnice takže vlastně tam bude i potřebný klid a určitě takových míst nebude nikdy dost. Zvlášť když jsme město sportu,“* říká fotbalový trenér a tělocvikář místní ZŠ 30-40 let.

„Slyším to od Vás prvně, ale musím říci, že opět super nápad jak využít prostory, kde vlastně absolutně nic není a trošku to zastavět kolem stezky, která vede od zimního stadionu směrem do Polabin, by bylo super.“ a na doplněnou otázku „proč“ odpověděl: *„No, když jdete pěšky nebo celkově, když se přesouváte po stezce, tak by vám to aspoň rychleji utíkalo a nepřišlo by vám to, jako takový kus. Je obrovská škoda těchto nevyužitých prostorů a přeci jsme město sportu, tak proč to nevyužít na nějaké sportovní centrum venkovní či něco pro děti podobně. Takže super nápad za mě.“* nadšený sportovec, 15-25 let. Z odpovědí je zřejmé, že o stezku byl projeven velký zájem.

Závěr

Cílem průzkumu bylo zjistit, jak lidé využívají a vnímají veřejný prostor a jaké změny by uvítali. Zajímaly jsme se o názory obyvatel na kvalitní veřejný prostor a prověřily vytipovaná veřejná prostranství. Výzkum, který jsme prováděly na třech určených místech v Polabinách a při kterém jsme vedly rozhovory celkem s devíti informanty, nám odhalil následovné:

Zaznělo obrovské množství kladných názorů na Polabiny celkově. Informanti poukazovali hlavně na dostatečný počet laviček. Místní obyvatelé velice pozitivně hodnotí městskou hromadnou dopravu a jsou spokojeni, jelikož linky jezdí v lokalitě pravidelně a často.

Tázaná legalizace cyklostezky místním obvodem se setkala s negativním ohlasem od obyvatel

Polabin z důvodu nebezpečí při neohleduplné jízdě cyklistů a narušení normální klidné procházky, ať už pro maminky s kočárky a dětmi, nebo páníčky s pejsky.

Zkultivování prostoru u Labe je vítáno.

Obyvatelé Polabin také poukázali na nedostatky, které by si přáli zlepšit, nebo nějakým způsobem řešit. Z odpovědí vyplynulo, že by bylo vhodné na místo zajistit více policejních hlídek a provádět pravidelné pochůzky alespoň na vytipovaných místech. Také nějakým způsobem vyřešit znečištění a nepořádek v podobě všude naházených nedopalků od cigaret a ponechaných flašek od alkoholu, který mimo jiné pijí také nezletilí. Zmíněné pochůzky by tedy mohly dokázat minimalizovat více negativně nahlížených jevů.

5.4 Závěrečná zpráva za centrální část Polabiny 3 – Nadporučíka Eliáše - triangl od DDM Alfa na západní straně po restauraci U Šedivce na jihovýchodě a 18ti-patrový dům na severovýchodě

Tomáš Jirsa, Vlasta Svitáková, Eliška M. Tintěrová a H. S.

I. Reflexe výzkumu

V oblasti bylo provedeno několik pozorování, bohužel v čase pozdního podzimu a začátku zimy, kdy získané poznatky nemusejí oplývat závažnější vypovídací hodnotou pro užívání veřejného prostoru v ročním období pro venkovní aktivity příznivějším. Pozorování byla vždy prováděna v odpoledních a podvečerních hodinách, kdy veřejný prostor má možnost plnit i jiné funkce než čistě transportního prostředí – kdy se tento prostor stává potenciálně místem vskutku sociálním: místem volnočasových aktivit různého druhu, kvalitní mezilidské komunikace a třeba i místem venčení psích společníků.

Osloveno bylo celkem 27 informantů, se čtyřmi z nich (z toho dva tvořili manželský pár) byly provedeny delší rozhovory v intimnějším prostředí jejich domácností s navazující komunikací pomocí elektronické pošty a sociálních sítí; 23 informantů bylo osloveno přímo venku v lokalitě, u těchto byly zjišťovány přednostně názory na základní otázky ohledně zřízení polabinskou radnicí uvažovaných staveb či stavebních úprav: „E“ multifunkční hřiště, „F“ psí výběhová loučka (*přibližné umístění!*), „I“ parkovací dům (podrobněji viz dále).

Obr. 10 „lokalita výzkumu“, zdroj: Mapy.cz

Z časových důvodů se neuskutečnil plánovaný reprezentativní anketní výzkum, při němž měli být osloveni plošně všichni obyvatelé domů přímo sousedících s lokalitami plánované stavební činnosti (rozsah: cca 750 bytových jednotek). Anketa je připravena, ale nepodařilo se v časovém limitu pozitivně dojednat její distribuci ve spolupráci s osobami zajišťujícími správu předmětných bytových domů; bez spolupráce se správci nebylo k distribuci přikročeno z etických, právních i praktických důvodů. Nicméně doporučujeme pokračovat v započaté činnosti a anketu dokončit.

I.a. Charakteristika informantů

Z oslovených 27 informantů bylo 37% zastoupení žen (10 osob), 63 % oslovených (17 osob) byli muži.

22 % informantů tvoří děti a mládež do 25 let (celkem 6 osob), 52% zastoupení mají osoby v produktivním věku do 55 let (14 osob) a oproti nim poloviční 26% zastoupení (7 osob) mají informanti v seniorském věku nad 55 let. Celkově lze konstatovat, že ohledně věkového složení se podařilo dosáhnout příznivé vyváženosti, kdy jsou obdobně zastoupeny jak skupina osob ve věku produktivním, tak v neproduktivním, a to v poměru 14 : 13. Co se týče věku neproduktivního, tak se opět jedná o vyvážené zastoupení pre-produktivní a post-produktivní skupiny v poměru 6 : 7 osobám.

Tab. 6 „charakteristika informantů“, zdroj: výzkum 2019

<i>demografie</i>	<i>do 25 let</i>	<i>produktivní věk</i>	<i>nad 55 let</i>	<i>součet</i>
<i>muži</i>	6	9	2	17
<i>ženy</i>	0	5	5	10
<i>součet</i>	6	14	7	27

78 % dotázaných (21 osob) odpovědělo kladně na dotaz, zda bydlí přímo v místě výzkumu, 2 osoby (7 %) odpověděly, že v lokalitě nebydlí, ale využívají ji buď volnočasově (procházky s dětmi), anebo v rámci své ekonomické činnosti (jedná se o cílovou lokalitu produkce). Ostatní 4 dotázaní (15 %) odmítli na otázku odpovědět.

II. Užívání veřejného prostoru, názory na plánované stavby a stavební úpravy

Centrální část sídliště Polabiny 3 je klidnou lokalitou, nezatíženou motorizovanou tranzitní dopravou, oplývá dostatkem vzrostlé zeleně i občanskou vybaveností (včetně modlitebny a separačního dvora). Nachází se zde školka, základní škola, Domov dětí a mládeže, několik restaurací a nejrůznějších obchodů. Chybějící větší samoobsluha je kompenzována podobnými prodejny v dochodné vzdálenosti umístěnými v okolních částech pardubické pravobřežní zástavby, kulturní vyžití pro obyvatele je dobře dostupné v rámci Pardubic jejich městskou hromadnou dopravou (jejíž zastávky jsou situovány na páteřních ulicích udělujících Polabiny 3 od Polabin 2 a 4 a Cihelny – vše součásti městské části Pardubice II). Polabiny 3 tvoří v současnosti funkční celek s později zastavěnou částí nazývanou Polabiny 5 a z jihovýchodní strany s rozsáhlým přírodním územím tvořeným umělou vodní plochou jménem Bajkal,

několika částečně již odvodněnými slepými říčními rameny a hlavně tzv. polabinami, tj. původně rozlivovými lukami u řeky Labe, které daly lokalitě jméno.

Všichni dotázaní, kteří v lokalitě bydlí (viz předchozí bod), jsou zde spokojeni a na dotazy, co jim tady chybí či co by chtěli změnit, buď zadumaně hleděli do prázdna, či rovnou vrtěli hlavou s tím, že buď je všechno v pořádku, nebo by se nad tím museli déle zamýšlet. Nicméně několik podnětů se podařilo zajistit; budou zmíněny dále. Vtipné byly reakce ohledně zamýšlené **legalizace jízdy na kole**, které by bylo možno shrnout pod odpověď paní středního věku, která se docela zjevně zarazila: „*Ono se tady na kole jezdit nesmí?*“

II.a. Plánovaná stavba: multifunkční hřiště

Během opakovaných návštěv lokality se zřejmě vzhledem k počasí a stavu terénu v této roční době nepodařilo na travnatém plácku se dvěma brankami zastihnout žádné uživatele. Naopak hřiště se zpevněným povrchem umístěné o cca 100 jihovýchodním směrem mezi domy čp. 375-378 a čp. 380-383 bylo v užíváno až do pozdních večerních hodin ke hře připomínající pozemní hokej, a to i za lehce mrazivého večera dne 3. ledna 2020 okolo 17.30 hod., kdy byla výzkumná lokalita navštívena naposledy. Pozorované skutečnosti mohou být zapříčiněny roční dobou, kdy bylo pozorování prováděno, a která nepřeje hrám na nezpevněných površích.

Obr. 11 „hřiště – stávající stav“, zdroj: výzkum 2019 [Jirsa, listopad 2019]

Z 27 dotázaných nám 48 % (13 osob) odpovědělo, že s plánovanou výstavbou multifunkčního hřiště souhlasí, 15 % (4 osoby) neměly vyhraněný názor a 37 % (10 osob) s úpravou stávajícího prostoru k novým účelům nesouhlasí. **Kladný postoj převážil poměrem 13 : 10, což není mnoho.** Za zmínku stojí, že nikdo z informantů **nezmínil spokojenost se stávajícím stavem plochy.**

Nesouhlasné názory byly v několika případech explicitně vyjádřeny **obavou z nárůstu hlukové zátěže**, jeden informant se vyjádřil přímo: „*Tady je to dost klidný, byl by bordel.*“

Ani názory souhlasné nebyly prosty stínů pochybností, kdy jeden informant vyjádřil obavy, jaké děti si budou na plánovaném hřišti hrát, doslovně zmínil: „*nechci, aby se tam pohybovali cikáni*“, a další potom navrhoval, aby bylo hřiště oplocené, s omezenou **otvírací dobou**, mimo niž by bylo zamčeno: „...*aby děti nerušily večer*.“

V kapitole na téma dětských her upozorňujeme i na to, že řada oblíbených fotbalových plácků zanikla již vybudováním šikmých chodníků v místě původně vyšlapaných cest a toto je **jedno z posledních míst, kde je možné si zahrát fotbal „na trávě“**. Při budoucím řešení místa by se mělo přihlížet i k tomuto faktu.

Pro rozložení odpovědí napříč věkovými skupinami viz následující tabulku:

<i>nové hřiště</i>	<i>do 25 let</i>	<i>produktivní věk</i>	<i>nad 55 let</i>	<i>součet</i>
<i>ano</i>	5	5	3	13
<i>nemá názor</i>	0	4	0	4
<i>ne</i>	1	5	4	10
<i>součet</i>	6	14	7	27

Tab. 7 - *názor na nové hřiště, zdroj: výzkum 2019*

II.b. Plánovaná stavba: oplocený psí park (výběhová loučka)

Není žádným tajemstvím, že v České republice je velký podíl psích společníků chovaných v domácnostech; Polabiny nejsou v tomto ohledu výjimkou. Mezi informanty našeho výzkumu bylo 10 současných majitelů psů a další zmiňovali buď že psa mívali dříve, nebo touhu si čtyřnohého společníka pořídit v budoucnosti.

Obr. 12 „*loučka – stávající stav (přibliž. umístění)*“ zdroj: výzkum 2019 [Jirsa, listopad 2019]

Z 27 dotázaných nám 44 % (12 osob) odpovědělo, že s plánovanou výstavbou výběhové loučky pro psy souhlasí, z těchto souhlasících byla přesná polovina současnými majiteli psa. 22 % (6

osob, žádný majitel psa) nemělo vyhraněný názor; 33 % (9 osob, z toho 4 současní majitelů psů) pak se zřízením psího parku nesouhlasí. **Kladný postoj převážil** poměrem 12 : 9.

Oproti dotazu na budoucí multifunkční hřiště otázka psího výběhu vyvolávala v informantech větší touhu podělit se o svůj názor, ačkoliv vyhraněných názorů bylo celkově méně. Záměr výběh zřídit zřejmě byl pro informanty nový, i proto byly zaznamenány odpovědi typu: „...*proč ne*,“ případně: „...*na tom místě mi to přijde logický*.“

Ve skupině osob souhlasících se zřízením psího parku zazněla jediná **výhrada**, která souhlas podmiňuje; pronesla ji mladá žena doprovázející dítě předškolního věku: „...[*souhlasím,*] *bude-li pravidelně čištěn od výkalů*.“

Otázka **čistoty** rezonovala i ve skupině odpůrců plánované stavební úpravy, kdy jeden informant, který chodí psa venčit na jiné místo, se nechal slyšet, že by výběhovou loučku stejně nepoužíval a je i proti jejímu zřízení s odůvodněním: „...*byl by tu smrad*.“ I další zmiňovali buď že chodí se psem jinam, což jim vyhovuje, nebo případně že by loučku stejně nepoužívali. Jedna starší dáma se přímo proti vyhlídce obdobného zařízení ohradila: „*Moje Lizinka by nechodila mezi ostatní psy*.“

Pro rozložení odpovědí napříč věkovými skupinami viz následující tabulku:

<i>psí výběh</i>	<i>do 25 let</i>	<i>produktivní věk</i>	<i>nad 55 let</i>	<i>součet</i>
<i>ano</i>	4	8	0	12
<i>nemá názor</i>	0	3	3	6
<i>ne</i>	2	3	4	9
<i>součet</i>	6	14	7	27

Tab. 8 „*názor na psí park/výběh*“ zdroj: výzkum 2019

II.c. Plánovaná stavba: parkovací dům

Nedobrá situace ohledně parkovací kapacity, která panuje nejen v Pardubicích, se odráží i na situaci v Polabinách 3, kde se navíc začíná projevovat nedávné skokové zvýšení cen parkovaného v centru města i zrušení parkovacích kapacit u vlakového nádraží (uzavření areálu bývalého lihovaru). Polabiny 3 a 4 s dobrou dostupností centra města či nádraží jak s využitím MHD, tak pěšky, případně na skládací koloběžce, jsou při současném stavu, kdy není parkování v nich zpoplatněno, lákavým cílem pro návštěvníky města, kam odložit své vozidlo. Navíc bylo sídliště stavěno v době, kdy osobní automobil nepatřil k běžnému vybavení domácnosti, takže parkovací plochy náležející k bytovým domům nemají zdaleka takovou kapacitu, jakou by dnešní doba žádala.

Obr. 13 „lokalita budoucího parkovacího domu“ zdroj: výzkum 2019 [Jirsa, listopad 2019]

Za této situace jistě nepřekvapí, že otázka výstavby parkovacího domu patřila k nejméně problematickým tématům - **kladný postoj** k plánované výstavbě **převážil** nad postojem negativním vysokým poměrem 18 : 5. 67 % informantů (18 osob) s výstavbou souhlasí, vyhraněný názor nemají pouze 4 osoby (15 %), z nichž jedna osoba byla dětského věku; nesouhlas vyjádřilo 5 osob (19 % dotázaných).

Z kladných ohlasů vybíráme na ukázkou: „...ano, konečně!“, „...ano už kvůli vnoučatům, často za mnou jezdí a nemají kde parkovat...“, „...ano, parkovacích míst je málo...“, „...ano, doprava i parkování v Pardubicích jsou tragické...“ Jak již zmíněno, ne všechny odpovědi byly kladné, proto zde zmiňme i názor informantky na prahu seniorského věku: „...[parkovací dům] ani náhodou, bydlím v domě přímo u místa, kde by měl stát, nechci ho tam!“ Je nasnadě, že pohled obyvatel, jejichž výhled z oken bude přímo dotčen plánovanou stavbou, může být kritičtější než názor ostatních, ale jisté to není: i v rámci našeho výzkumu se další informant z domu u plánového parkovacího domu vyslovil pro stavbu bez dalších námitek. Proto na tomto místě znovu navrhuje **provedení plošné ankety**, v jejímž rámci by byl zjišťován **názor přímo majitelů a uživatelů bytů** v jednotlivých číslech popisných.

Pro rozložení odpovědí napříč věkovými skupinami viz následující tabulku:

<i>parkovací dům</i>	<i>do 25 let</i>	<i>produktivní věk</i>	<i>nad 55 let</i>	<i>součet</i>
<i>ano</i>	5	10	3	18
<i>nemá názor</i>	1	3	0	4
<i>ne</i>	0	1	4	5
<i>součet</i>	6	14	7	27

Tab. 9 „názor parkovací dům“ zdroj: výzkum 2019

III. Další témata

V rámci výzkumu byly zjišťovány postoje polabinských občanů i k dalším plánovaným projektům radnice, zejména ohledně zeleného pásu mezi Polabinami 3 a řekou Labe; dále bylo možno navrhnout vlastní náměty na zlepšení veřejného prostoru.

III.a Zelený pás u Labe proti objektu Poseidonu na levém břehu

Co se týče této zájmové lokality, byli obyvatelé Polabin dotazováni na možnost jejího zkulturnění doplněním zpevněných cest, grilovacích míst či zařízení pro disc-golf.

obr. 14 „zelený pás u Labe“ zdroj: Mapy.cz

Možnost zpřístupnění lokality zřízením **zpevněných cest** je vnímána většinou **kladně**, dotázaní vyzdvihují potenciální zpřístupnění i pro občany hůře pohyblivé a pro dětské kočárky, otázky preferovaného **povrchu** lze ilustrovat názorem cca 40leté obyvateľky (matka dvou dětí mladšího školního věku): „*Cestičky klidně, ale ne asfalt, spíš víc přírodní (nejsem stavař, materiál nevím).*“ Další informanti se vyjadřovali obdobně, a pokud měli favorizovaný materiál, vyhrával **mlat**.

Oplocené **psí výběhy** v této lokalitě jsou však oproti tomu vnímány coby **nadbytečná** záležitost, preferované umístění pro tato zařízení jsou spíše uvnitř zástavby. Pán cca 70 let z Polabiny 4 (není majitelem psa) se zamýšlel tímto způsobem: „*[Oplotit výběhové loučky] všechny asi ne, ale ještě jeden dva psí parky (jako u Polikliniky na Pol. 1) klidně můžou zřídit.*“ I další informanti se vyjadřovali pro volné pobíhání psů.

Místa na **grilování** v zásadě nikomu **nevadí** (nebyl zaznamenán žádný negativní názor), ale ani žádný z informantů nevyjadřoval větší nadšení při vyhlídce, že tam budou. Více lidí se vyjadřovalo, že grilují na chatě či chalupě, takže by toto zařízení zřejmě nevyužili; pouze jedna

informantka říkala, že by grilovací místo s malou dcerkou využívaly, protože: „...*na Špici je daleko.*“

Zařízení pro **disc-golf** vzbuzuje v zásadě spíše **zvědavost**, již výše zmíněná 40letá obyvatelka to vyjádřila za více dotazovaných: „*Proč to někdy nezkusit, klidně může být.*“ Žádný negativní názor nebyl zaznamenán.

III.b Co změnit – návrhy občanů radnici

Z rozhovorů s občany i uživateli prostor Polabin byla cítit spokojenost s touto městskou čtvrtí, při dotazech po tom, co občanům chybí či vadí, totiž většinou následovalo hluboké zamyšlení, kdy informant marně lovil v paměti, co by chtěl změnit.

Nutno ovšem zmínit, že při návodných dotazech většina obyvatel reagovala zvýšeným zájmem při zmínce o **veřejných WC** – v lokalitě totiž žádná nejsou, což vede občany buď k tomu, aby se příliš nevzdalovali od bydliště, či (obzvláště pokud jsou venku s menšími dětmi) aby vzali zavděk vzrostlou zelení (jíž jsou Polabiny a jejich okolí bohatě zásobeny).

Jako další palčivý bod pak vyplynul stav **veřejného venkovního osvětlení** v severní části ulice Grusova a ze západu navazující ulici Kříčkova. Tam bydlící informant se dokonce vyjádřil: „...*až někdo vyhlásí, že s tím něco udělá, tak ho budu volit.*“

Tentýž informant upozorňuje i na **nedostatečně udržovanou veřejnou zeleň** ve stejné lokalitě – vzrostlé stromy nejen že stíní lampám pouličního osvětlení, čímž snižují jejich účinnost, ale také z nich padají při prudkém větru větve na zaparkované automobily.

Obr. 15 „problematická lokalita“ zdroj: Mapy.cz

IV. Živý městský prostor

Jak již bylo zmíněno, informanti vnímají sídliště Polabiny veskrze kladně. Jistě nepřekvapí, že jejich požadavkem na kvalitní městský prostor je to, aby byl tento prostor skutečně **přístupný** (viz otázka cest v zeleném pásu polabských rozlivových luk), aby byl bezpečný, čistý, bez zápachu a hluku – a aby v něm bylo jisté vyžití; ať už hřiště (pro mladší jedince a jejich doprovod) nebo třeba restaurace se zahrádkou. Samozřejmostí by měla být možnost se pohodlně posadit.

IV.a Území dětských her

Požádali jsme několik informantů středního věku, kteří pamatují Polabiny z doby svého vlastního dětství, aby porovnali kvalitu tehdejších hřišť s hřišti dnešními. Jako stěžejní se ukázala jednoduchá pravda, že **děti jsou velice teritoriální** – v mladším věku si hrají většinou **před vlastním domem**, u bytovek postavených souběžně je dokonce místo za domem „cizím územím“ – už proto, že je to prostor „před domem“ zcela cizích dětí. Jak děti rostou, pomalu se jejich prostorem stává **blok**, pak **čtvrť** – v Polabinách, které jsou rozděleny do jednotlivých čtvrtí frekventovanými komunikacemi tak v minulosti docházelo k tomu, že děti z jedničky si hrály pouze na jedničku, z dvojky na dvojce... atd. Dnes není situace příliš odlišná, snad jen děti z polabinské čtyřky si nově chodí hrát i na trojku (spojenou funkčně s pětkou), protože přes komunikaci oddělující trojku od čtyřky jsou dva přechody opatřené světelnou signalizací (semaforem), což v minulosti nebylo. Navíc jsou tyto děti nuceny na trojku chodit i za vzděláním, protože budova původní základní školy na Polabiny 4 slouží už několik let potřebám gymnázia. Ostatní komunikace přechody se světelnou signalizací nemají a dále tak slouží co přirozená bariéra fyzicky oddělující děti z různých částí Polabin.

Ve vybavenosti dětskými hřišti byl v minulosti mezi polabinskými částmi znatelný rozdíl, i když určité znaky byly obdobné skrze všechny čtvrti. Ke společnému znaku patřila **absence houpaček** – pokud už nějaké byly, byly stojící „vahadlové“ pro dvě osoby, závěsné se téměř nevyskytovaly (občas byly lidovou tvořivostí navěšené provazy na stromech nebo sušácích), obdobně málo bylo **prolézaček** (zde je znát jistý rozdíl mezi staršími a novějšími částmi Polabin) – jejich místo zastupovala klepadla na koberce umístěná snad u každého domu. Celkem četná byla **pískoviště**, ve starších Polabinách 1, kde jsou nejen velké panelové domy, ale i menší bytovky, se o údržbu některých starali příčinliví tatínkové, dokonce prý i občas sehnali nový písek. Ve zbylých částech Polabin si nikdo z informátorů nepamatuje, že by se písek někdy měnil nebo doplňoval.

Všechny polabinské části měly ve svém středu náměstíčko s obchody a základní školu, před níž byla **protipožární nádrž** (s výjimkou Polabin 1). Nádrž byla většinou suchá, někdy s napršenou vodou, protože odtoky byly ucpané). Pokud byla v nádrži voda, prý se vedly úporné vodní bitvy s využitím injekčních stříkaček (bez jehel) vyřazených z místních zdravotních středisek. Šťastnější děti, které měly tento odpad blíže, je chodily tahat z odpadových nádob a s dětmi bydlícími dále je směňovaly za oblíbená „céčka“.

Novější Polabiny 3 a 4 měly mezi některými domy osazené umělecky ztvárněné objekty, které sloužily coby dětské rejdiště, ať už jejich původní význam byl jakýkoliv; s obzvláštní nostalgií je v této souvislosti vzpomínáno na tzv. Kočičí hrádek ve vnitrobloku na Grusově ulici v severní části Polabin 4. Starší Polabiny 1 a 2 takto vybavené nebyly. Nutno ovšem říci, že **dnešní**

podoba dětských hřišť si s podobou ze 70. a 80. let 20. století nijak nezádá, hřiště jsou nejen mnohem vybavenější (a bezpečnější), ale také mnohé z nich obsahují originální prvky, jinde se nevyskytující, které odlišují konkrétní hřiště ode všech ostatních a dovolují tak pořádat výlety s cílem dojít ke konkrétnímu prvku, a ulehčují orientaci při smlouvání schůzek. Obzvláště oblíbené v tomto směru je **Letadlo** na Polabinách 2 (které se svým umístěním ve vnitrobloku obdobně jako dříve zmíněný Kočičí hrádek **vymyká přísné teritorialitě** dětského vnímání, tedy není pocitově primárně hřištěm pro jeden dům či vchod, ale více anonymním).

Celkově jsou **našimi informanty dnešní hřiště hodnocena jako lepší** – jak pravil jeden z informantů, dnes jsou všude: „*velká krásná hřiště hned nadosah*“. Skateparky a bikrosová hřiště jsou také výdobytkem až posledních let. **Na druhé straně předvýzkum Marka Siváka**, který proběhl v létě 2019 a zaměřoval se na dětská hřiště detailněji i s použitím dobových fotografií,² **uvádí dokonce zhruba polovinu informantů, kteří inklinovali ke starým herním prvkům** a měli s nimi spojené silné vzpomínky. Část z nich je dokonce považovala za vhodnější i pro dnešní děti. Druhá polovina preferovala soudobé prvky, ale část z nich nezavrhovala ani ty staré. Ukázalo se, že staré prvky znaly i některé poměrně malé děti, poslední se odstranily teprve před několika lety. Neznali je pouze lidé odjinud nebo čerstvě přistěhovalí.

V 80. letech byly do polabinského venkovního inventáře postupně doplňovány betonové **tenisové stěny**, snad v reakci na úspěchy českého tenisu. Tyto stěny slouží dodnes beze změn.

Bývalé děti z polabinské jedničky také vzpomínají s nostalgií na jarní povodně, které měnily **přílehlá pole** ve velká kluziště, kam se chodilo bruslit: „*...to už dneska není, na poli jsou obchodáky a voda už se také nevylejvá...*“ Inu komerční výstavba a protipovodňová opatření udělaly své. V podstatě ve všech polabinských částech se někde vyskytoval kus valu, který byl v mrazech poléván vodou a sloužil coby klouzačka, u níž se scházely (nejen) děti z celého okolí. Toto zůstalo zachováno, pokud zima dovolí, chodí se po Polabinách leckde „bobovat“ (sáňkovat na tzv. bobech) a klouzat se.

Na druhou stranu vybudováním mnohých šikmých chodníků v místech vyšlapaných cestiček se sice zpříjemnil průchod sídlištěm, leč došlo tím k zániku některých oblíbených travnatých **fotbalových plácků**, kde kluci cestou ze školy pohodili aktovky coby branky (někde už dokonce byly časem postavené i nějaké staré polo-branky) a kopali do mičudy. Škvárová a fotbalová hřiště jsou sice rovná, ale pěkný trávník prostě nenahradí (kdo se někdy sklouzl po kolenou na tom či onom povrchu, ví své). *Pozn.: Zde viz podkapitola zprávy – Plánovaná stavba: multifunkční hřiště.*

Na závěr této sondy do dětského světa ještě pohled rodičů snažících se o dohled nad svými ratolestmi: dle nich je výhodné **umístění hřišť mezi domy**, které dovoluje **přímý dohled z oken** bytů. Takto jsou umístěna menší dětská hřiště i ve zkoumané lokalitě ulice npor. Eliáše na Polabinách 3; plánované **multifunkční hřiště** se tomuto schématu bude **vymykat**. Ale jak zmíněno již výše v případě Letadla a bývalého Kočičího hrádku, umístění mimo prostor „před domem“ předchází tomu, aby bylo nové hřiště vnímáno coby příslušenství pouze některých vchodů, ale stalo se skutečným **prostorem pro všechny**, na němž se budou moci setkávat děti a rodiny nejen z celé čtvrti, ale i návštěvníci.

---

² Výstup z výzkumu jsme jako neveřejný obdrželi od zadavatelů.

V. Závěrem

Městská část Pardubice II, nebo alespoň její polabinská část, je pohledem svých obyvatel příjemným místem k životu a **všechny plánované úpravy**, které má místní samospráva v úmyslu vykonat, jsou dle provedeného výzkumu přijímány **povětšinou kladně**. Jmenovitě se jedná na Polabinách 3

- o výstavbu **multifunkčního hřiště npor. Eliáše** (při dodržení hlukové hladiny a respektování současné funkce „plácku na fotbal“),
- **zřízení psího parku/výběhové loučky** (při zajištění dostatečné hygieny prostoru),
- stavbu **vícepodlažního parkovacího domu** (zde navrhujeme jako dodatečné výzkumné opatření provedení ankety v bytových domech přímo sousedících s plánovanou stavbou).

Kladně je hodnocen i plán **zpřístupnit a upravit zelený pás** mezi sídlištní zástavbou a pravým nábrežím řeky Labe, obzvláště budou-li použity **mlatové cesty**. Případné **oplocení louček** pro volné běhání psů však bylo informanty hodnoceno jako **nadbytečná úprava**.

Z **podnětů občanů** by bylo k uvažování zřízení **veřejných WC** v celé městské části (případně se domluvit s některými restauracemi tak, jak to učinili např. na Praze 7)³ a dále zkontrolovat a případně **upravit pouliční osvětlení a veřejnou zeleň** v ulici Grusova a Kříčkova, Polabiny 4.

Obyvatelé Polabin mají lokální identitu spjatou s některými uměleckými herními prvky, které svojí rozmanitostí umožňovaly odlišit prostory před jednotlivými panelovými domy. **Při stavbě budoucích hřišť doporučujeme konzultaci s architekty** tak, aby byla propojena funkční a estetická funkce veřejného prostoru.

---

³ <https://www.praha7.cz/praha-7-rozsiruje-sit-dostupnych-verejnych-toalet/>
a celorepubliková databáze: <https://www.wckompas.cz/>